PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM (cukrzyca)

w PRZEDSZKOLU MIEJSKIM nr 2, im Jana Brzechwy w Toruniu

załącznik nr 1 do zarządzenia nr 15 /2022
Dyrektora Przedszkola Miejskiego nr 2
im. Jana Brzechwy w Toruniu
z dnia 07.03.2022r.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM W PRZEDSZKOLU MIEJSKIM NR 2 IM. JANA BRZECHWY W TORUNIU

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4),
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.),
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach (Dz. U z 2020r. poz.1280)
5. Stanowisko Ministra Zdrowia w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu z dnia 4 maja 2010 r.
6. Statut Przedszkola

Cel procedury:

Zasady postępowania mają zapewnić ochronę zdrowia dziecka przewlekle chorego, podczas jego pobytu w przedszkolu.

Zakres procedury:

Dokument reguluje zasady bezpiecznego i higienicznego pobytu dziecka w przedszkolu, określa sposoby monitorowania oraz uprawnienia i obowiązki nauczycieli oraz rodziców w stosunku do chorych dzieci.

Postanowienia ogólne:

1. W przedszkolu obowiązuje zakaz podawania dzieciom leków (np. antybiotyków, syropów, preparatów zdrowotnych itp.,).
2. Rodzice (opiekunowie prawni) zobowiązani są przyprowadzać do przedszkola dzieci zdrowe.
3. Dziecka chorego lub podejrzanego o chorobę nie należy przyprowadzać do przedszkola. Dzieci w stanach: infekcji np. zakatarzone, przeziębione, kaszlące, chorób skórnych, zakaźnych, nie mogą uczęszczać do przedszkola do czasu całkowitego wyleczenia.
4. Dyrektor lub nauczyciel ma prawo poprosić rodzica o dostarczenie zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do uczęszczania dziecka do przedszkola.
5. Przyprowadzenie dziecka do przedszkola jest równoznaczne z wyrażeniem zgody rodziców (prawnych opiekunów) na udział dziecka we wszystkich zajęciach, spacerach i wycieczkach.
6. Rodzice (opiekunowie prawni) mają obowiązek udzielania nauczycielom wszelkich informacji dotyczących poważnych chorób, chorób przewlekłych czy dolegliwości dziecka (alergie pokarmowe i związane z nimi szczególne wymagania żywieniowe, schorzenia wziewne, choroby serca, cukrzyca, epilepsja czy epizody padaczkowe, itp.). Zgłoszenia wyłącznie w formie pisemnej z dołączonym zaświadczeniem lekarskim należy składać do dyrektora lub nauczyciela grupy. W przypadku choroby przewlekłej u dziecka, na rodzicu (opiekunie prawnym) spoczywa obowiązek przekazania nauczycielowi na piśmie szczegółowej i wyczerpującej informacji na temat chorób dziecka oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej.
7. W przypadku występowania chorób przewlekłych rodzice (opiekunowie prawni) omawiają z nauczycielem sposób udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowia np. sposób ułożenia dziecka do czasu przyjazdu lekarza lub rodzica (opiekuna prawnego), zapewniając w miarę możliwości spokój i bezpieczeństwo.
8. Rodzice (opiekunowie prawni) powinni dostarczyć aktualne zaświadczenie lekarskie o przebiegu choroby przewlekłej dziecka.

9. Nauczyciel w sali przedszkolnej w widocznym miejscu umieszcza numer telefonu do rodziców (prawnych opiekunów) dziecka przewlekle chorego.
10. W razie sytuacji spowodowanej pogorszeniem się stanu zdrowia dziecka przewlekle chorego, nauczyciel równocześnie powiadamia dyrektora, pogotowie ratunkowe i rodziców (opiekunów prawnych) dziecka.
11. Jeśli w przypadku dziecka przewlekle chorego zachodzi konieczność podawania leków podczas pobytu w przedszkolu, zgodę na podawanie leków dziecku może wyrazić nauczyciel, który odbył odpowiednie szkolenie (zał.1).
12. Jeśli nauczyciel wyrazi zgodę na podawanie leków dziecku przewlekle choremu należy:
    a. zawrzeć z rodzicem umowę zlecenie dotyczą zakresu świadczenia czynności przez nauczyciela (zał. nr 2)
    b. zobowiązać rodziców (opiekunów prawnych) do przedłożenia pisemnego zaświadczenia lekarskiego o chorobie dziecka i o konieczności podawania mu leków na terenie placówki oraz nazwie leku, sposobie i okresie jego podawania,
    c. wymagać od rodziców (opiekunów prawnych) pisemnego upoważnienia do podawania leków, kontroli cukru we krwi u dziecka chorego na cukrzycę (zał.2),
    d. powiadomić dyrektora o sytuacji i przekazać dokumentację medyczną dziecka oraz upoważnienie rodziców (opiekunów prawnych),
    e. na podstawie zaświadczenia lekarskiego i upoważnienia rodziców (opiekunów prawnych) dyrektor wyznacza spośród pracowników (za ich zgodą) osoby pracujące w grupie do podawania dziecku leku. Jedna z osób podaje lek, a druga nadzoruje tę czynność. Obydwie wyznaczone osoby są zobowiązane potwierdzić podanie dziecku leku poprzez złożenie czytelnych podpisów w sporządzonym rejestrze. Rejestr zawiera imię i nazwisko dziecka, nazwę podawanego leku, dawkę leku, datę i godzinę (zał.3).
    f. W przypadku nieobecności nauczyciela wyrażającego zgodę na podawanie leków dziecku przewlekle choremu lub zmiany organizacji pracy przedszkola rodzic zobowiązany jest do zapewnienia dziecku opieki we własnym zakresie (nie przyprowadza dziecka do przedszkola lub podaje dziecku lek osobiście).
13. Nauczyciele na bieżąco informują rodziców o samopoczuciu dziecka lub zauważonych zmianach w zachowaniu w czasie pobytu w przedszkolu.
14. Jeżeli w przedszkolu nauczyciel zauważy u dziecka objawy wskazujące na stan chorobowy (podwyższona temperatura ciała, uporczywy kaszel, uporczywy katar, wymioty, biegunka, ból brzucha, głowy, ucha, gardła, wysypka niewiadomego pochodzenia, urazy, wyraźne zmiany w zachowaniu, itp.) natychmiast powiadamia rodziców (prawnych opiekunów o dolegliwościach dziecka.
15. Po otrzymaniu od nauczyciela informacji o stanie zdrowia dziecka, rodzice (opiekunowie prawni) są zobowiązani do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola.
16. W sytuacji niemożności nawiązania kontaktu z rodzicami (opiekunami prawnymi), nauczyciel podejmuje wszelkie dostępne czynności w celu nawiązania kontaktu z osobami upoważnionymi przez rodziców (opiekunów prawnych) do odbioru dziecka. Numery telefonów osób upoważnionych do odbioru dziecka rodzice (prawni opiekunowie) podają na upoważnieniu.
17. Nauczyciel lub inny pracownik wyznaczony przez dyrektora opiekuje się dzieckiem do czasu przybycia rodziców (opiekunów prawnych) lub osób upoważnionych.
18. W sytuacjach nagłych (np.: utrata przytomności, zasłabnięcia i omdlenia), nauczyciel jest zobowiązany do podjęcia działań związanych z udzieleniem pomocy przedmedycznej w zakresie posiadanych umiejętności oraz wezwania pogotowia ratunkowego, a także zawiadomienia rodziców (opiekunów prawnych) i dyrektora przedszkola o zaistniałym zdarzeniu.
19. Rodzic/prawny opiekun dziecka przewlekle chorego w złożonym upoważnieniu wyraża zgodę na powiadomienie pogotowia ratunkowego w razie niebezpiecznego pogorszenia się stanu zdrowia dziecka.

Postanowienia końcowe:

1. Procedury postępowania z dzieckiem chorym obowiązują wszystkich pracowników Przedszkola Miejskiego nr 2, im. J. Brzechwy w Toruniu oraz rodziców (opiekunów prawnych) dzieci uczęszczających do przedszkola.
2. Z procedurami postępowania z dzieckiem chorym rodzice (opiekunowie prawni) zostają zapoznani poprzez stronę przedszkola http://www.brzechwa.eu/.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – Upoważnienie rodziców (opiekunów prawnych) do podawania leków dziecku z chorobą przewlekłą
ZAŁACZNIK NR 2 - Umowa zlecenia
ZAŁĄCZNIK NR 3 – Zgoda nauczyciela/pracownika do podawania leków dziecku z chorobą przewlekłą.
ZAŁĄCZNIK NR 4 – Rejestr podawanych leków.
ZAŁĄCZNIK NR 5 - INFORMACJA O DZIECKU Z CUKRZYCĄ
ZAŁĄCZNIK NR 6 – Procedura postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę

Załącznik nr 1

UPOWAŻNIENIE RODZICÓW DO PODAWANIA LEKÓW DZIECKU Z CHOROBĄ PRZEWLEKŁĄ

Ja, niżej podpisany

.....
(imię, nazwisko rodzica/opiekuna prawnego)

upoważniam Panią

.....
(imię, nazwisko pracownika przedszkola)

do podawania mojemu dziecku

.....
(imię, nazwisko dziecka)

Leku
.....

.....
(nazwa leku, dawka, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia)

Do upoważnienia dołączam aktualne zaświadczenie lekarskie o konieczności podawania leku.

Jednocześnie oświadczam, jestem w pełni świadoma, że osoby upoważnione do podawania leków w przedszkolu nie są wykwalifikowane medycznie oraz **wyrażam zgodę** na powiadomienie pogotowia ratunkowego w razie niebezpiecznego pogorszenia się stanu zdrowia dziecka.

Toruń, dnia…… ……..….....
(podpis - imię, nazwisko rodzica/opiekuna prawnego)

Załącznik nr 2

Umowa zlecenia

Zawarta w dniu …… w Toruniu pomiędzy……. …….. rodzicami dziecka……..... …… ,małoletniej córki, urodzonej dnia ……...w ……., uczęszczającej do Przedszkola Miejskiego nr 2 im. J. Brzechwy w Toruniu, ul. Stawisińskiego 7, zwaną dalej „Zleceniodawcą", a Przedszkolem Miejskim nr 2 im. J. Brzechwy w Toruniu, ul. Stawisińskiego7, reprezentowanym przez Dyrektora Dorotę Gładkowską i nauczycielem …….. zwanym dalej „Zleceniobiorcą".

§ 1

Zleceniodawca oświadcza, iż wyraża zgodę na podawanie insuliny z wykorzystaniem pena ich dziecku, w czasie pobytu córki w Przedszkolu. Dziecko otrzymywać będzie lek …… w dawkach ..... z częstotliwością ..... ……

§ 2

Zleceniodawca oświadcza, że stawi się każdorazowo w Przedszkolu w przypadku: wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia dziecka, bardzo wysokich cukrów lub niskich, złego samopoczucia dziecka, w razie konieczności wymiany wkłucia lub wadliwego działania sprzętu (System monitorowania glikemii FreeStyle Libre, pompa, glukometr).

§ 3

Zleceniodawca oświadcza, że w przypadku nieobecności nauczyciela wyrażającego zgodę na podawanie leku dziecku lub zmiany organizacji pracy przedszkola, zapewnieni dziecku opiekę we własnym zakresie (nie przyprowadzi dziecka do przedszkola lub poda lek osobiście).

§ 4

Zleceniodawca oświadcza, że dostarczy do Przedszkola wszystkie lekarstwa i urządzenia niezbędne dla jego dziecka.

§ 5

Zleceniobiorca oświadcza, że nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek ujemne skutki wynikłe po podaniu insuliny u dziecka Zleceniodawcy oraz nie ponosi odpowiedzialności za przebieg procesu leczenia i jego efekty.

§ 6

Umowa zostaje zawarta na cały okres uczęszczania dziecka Zleceniodawcy do Przedszkola Miejskiego nr 2 im. J. Brzechwy w Toruniu, ul. Stawisińskiego 7.

§ 7

Zleceniodawca oświadcza, iż nie będzie dochodził żadnych roszczeń od Zleceniobiorcy w związku z podawaniem insuliny ich dziecku.

§ 8

Umowę sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach dla każdej ze stron.

Zleceniodawca Zleceniobiorca

Załącznik nr 3

ZGODA NAUCZYCIELA /PRACOWNIKA PRZEDSZKOLA NA PODAWANIE LEKÓW DZIECKU Z CHOROBĄ PRZEWLEKŁĄ

Ja, niżej podpisana
….....
(imię, nazwisko pracownika przedszkola)

wyrażam zgodę na podawanie dziecku
….....
(imię, nazwisko dziecka)

Leku
.....

…….....
(dawka, nazwa leku, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia)

.....
(imię, nazwisko pracownika przedszkola)

Oświadczam, że zostałam poinstruowana o sposobie podania leku (wykonania czynności medycznej).

Toruń, dnia……..

Załącznik nr 4

REJESTR PODAWANYCH LEKÓW:

Imię i nazwisko dziecka	Nazwa podawanego leku	Data i godzina podania leku	Dawka	Podpisy osób upoważnionych do podania leku

Załącznik nr 5

INFORMACJA O DZIECKU Z CUKRZYCĄ

IMIĘ I NAZWISKO DZIECKA: ……

TELEFON DO MAMY: ……
TELEFON DO TATY/INNEJ OSOBY Z RODZINY DZIECKA:
……
ZALECANE POZIOMY GLIKEMII:
…….
HIPOGLIKEMIA

-poziom uważany za hipoglikemię u dziecka:
……
……
-objawy hipoglikemii:
……
……
- postępowanie przy hipoglikemii:
……
……
……
……
……
……

HIPOGLIKEMIA Z UTRATĄ PRZYTOMOŚCI

……
……..
……
……
……
……

HIPERGLIKEMIA

……
……
……
……
……
……

POMIAR GLIKEMII

Godziny pomiaru:
……
……
……

POSIŁKI

Rekomendowane godziny posiłków:
……
……
Podanie insuliny zgodnie z procedurą, po kontakcie telefonicznym z rodzicem.

ZAMIENNIKI

W przypadku, gdy dziecko nie chce zjeść podanego posiłku:
CO i W JAKIEJ ILOŚCI podać, co z czym możemy zamienić.

……
……
……
……
……
……
……

WYSIŁEK FIZYCZNY –ZAJĘCIA RUCHOWE /RYTMIKA/PLAC ZABAW

Prawidłowy poziom glikemii PRZED WYSIŁKIEM:

……
……
……
……
……
……
……

INNE WAŻNE INFORMACJE:

……
……
……
……
……..

DATA, PODPIS RODZICA :
……

Załącznik nr 6

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM CHORYM NA CUKRZYCĘ

1. Obsługa pompy insulinowej i podawanie leków jest dobrowolną decyzją nauczyciela.
2. Czynności rodzica /prawnego opiekuna dziecka:

- Rodzic powinien przedłożyć następujące informacje i dokumenty:
- Zaświadczenie lekarskie o niepełnosprawności dziecka i chorobach współwystępujących.
- Pisemne upoważnienie rodziców/opiekunów dziecka dla dyrektora placówki do podejmowania opisanych w procedurze działań wobec dziecka.
- Pisemną informację na temat rodzaju stosowanej insulinoterapii, używanych: preparatów insulinowych oraz stosowanych dodatkowych węglowodanów szybkowchłanialnych w przypadku hipoglikemii (niedocukrzenia).
- Pisemną informacji na temat zalecanych wartości glikemii przed posiłkiem, przed i w trakcie wysiłku fizycznego oraz o wartości stosowanych bolusów korekcyjnych w różnych przypadkach. W razie zmiany zaleceń, dyspozycję nauczycielowi podaje się w formie mailowej oraz wiadomości tekstowej sms. (Załącznik nr 4)
- Całą odpowiedzialność za leczenie insuliną ponoszą rodzice.(Dotyczy przypadku, kiedy nauczyciel zgodzi się obsługiwać pompę insulinową oraz podawać leki.)

- Rodzic zapewnia placówce niezbędne wyposażenie do prawidłowej opieki (glukometr, glukagon, baterie, plastry, paski do gleukometru, płyn do przemywania, rękawiczki, zapas insuliny, odpowiednie napoje, odpowiednie środki stosowane w przypadku niskiego poziomu cukru). W przypadku ich nie dostarczenia rodzic nie może pozostawić dziecka w przedszkolu.
- Rodzic jest w stałym kontakcie telefonicznym w trakcie całego pobytu dziecka w przedszkolu oraz natychmiast reaguje na telefony i sms z placówki.
- Rodzic czyści samodzielnie kaniulę w razie jej zatkania.
- Rodzic wylicza na podstawie tygodniowego jadłospisu dawki insuliny podawane do posiłku. Na bieżąco przelicza i wydaje dyspozycję do podania odpowiedniej dawki insuliny przed posiłkiem, przekazując dyspozycję nauczycielowi sms.
- Rodzic powinien być do dyspozycji w czasie różnego typu wyjść i wycieczek z dzieckiem poza teren przedszkola.

3. **Powinności placówki i nauczyciela przedszkola:**

- Zorganizowanie dla pracowników szkolenia na temat cukrzycy: dyrektor/wicedyrektor.
- Codzienna kontrola czy apteczka dziecka jest kompletna – nauczyciele realizujący pracę w grupie
- Zapewnienie dziecku możliwości natychmiastowego zbadania poziomu cukru przy użyciu Systemu monitorowania glikemii FreeStyle Libre, lub gdy zajdzie taka konieczność glukometrem) przez nauczycieli realizujących pracę w grupie.
- Zapewnienie odpowiedniego miejsca do przechowywania wszelkich środków i akcesoriów niezbędnych do prowadzenia cukrzycy: dyrektor/wicedyrektor.
- Udostępnienie z kilkudniowym wyprzedzeniem jadłospisu na cały tydzień oraz informowanie rodziców na temat bieżących zmian w menu: intendent.
- Nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami dziecka. Konieczne jest informowanie rodziców z wyprzedzeniem o wszelkich zmianach w planie pracy placówki wpływających na zmianę czasu spożywania posiłków, planowanych wyjściach poza przedszkole, wycieczkach oraz o zajęciach wymagających zwiększonego wysiłku fizycznego: nauczyciele/wicedyrektor/dyrektor.
- Informowanie rodziców o złym samopoczuciu dziecka lub stanach zbyt wysokiego lub niskiego poziomu cukru: nauczyciel/wicedyrektor.

- W przypadku kiedy:
  - poziom cukru wynosi poniżej ustalonej na piśmie normy: nauczyciel podaje dziecku wskazane przez rodzica na piśmie produkty,
  - w razie przecukrzenia nauczyciel, który wyraził zgodę na podawanie leku podaje dziecku ustalone dawki insuliny (zawsze po kontakcie telefonicznym i sms z rodzicem). Po 10-20 minutach ponownie mierzy poziom cukru,
  - w przypadku nieobecności nauczyciela, który wyraził zgodę na podanie insuliny rodzic zobowiązany jest do zapewnienia dziecku opieki we własnym zakresie (nie przyprowadza dziecka do przedszkola lub podaje dziecku lek osobiście).
- W przypadku drastycznego spadku cukru u dziecka ustalonego przez rodzica nauczyciel niezwłocznie wzywa pogotowie ratunkowe i powiadamia rodzica oraz dyrektora placówki.
- W przypadku utraty przytomności – ułożenie w pozycji bocznej ustalonej, zabezpieczenie dróg oddechowych podanie zastrzyku z glukagonu, wezwanie pogotowia ratunkowego, rodziców oraz dyrektora.
- W razie jakichkolwiek wątpliwości nauczyciel ma obowiązek kontaktować się z rodzicem telefonicznie.
- W przypadku zatkania kaniuli pęcherzem powietrza nauczyciel wzywa niezwłocznie rodzica.
- Nauczyciel nie ponosi odpowiedzialności za przypadkowe uszkodzenia sprzętu medycznego

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to choroba z grupy chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250 mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy).

Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiekolwiek funkcjonowanie dziecka, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączona z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia – stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60mg %). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawią się przy hipoglikemii i hiperglikemii. W przedszkolu powinien znajdować się „kącik" dla dziecka z cukrzycą, czyli ustronne miejsce, w którym będzie można spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi czy też wstrzyknięcie insuliny.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:
- bladość skóry, nadmierna potliwość drżenie rąk
- ból głowy, ból brzucha
- szybkie bicie serca
- uczucie silnego głodu /wstręt do jedzenia
- osłabienie, zmęczenie
- problemy z koncentracją, zapamiętywaniem
- chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka
- napady agresji lub wesołkowatość
- ziewanie / senność
- zaburzenia mowy, widzenia i równowagi
- dziecko nielogicznie odpowiada na zadawane pytania
- kontakt dziecka z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność
- drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ
- dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie
2. podać węglowodany proste (zgodnie z zaświadczeniem lekarskim, lub dyspozycją rodzica)

NIE WOLNO

1. Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego
2. Ponownie oznaczyć glikemię po 10 – 15 minutach
3. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ
- dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej :

1. oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie
2. jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku)
3. jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ
- dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki. Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO - podawać niczego do picia ani do jedzenia !!!

1. Układamy dziecko na boku
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe
4. Kontaktujemy się z rodzicami / prawnymi opiekunami dziecka
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabletka glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę
2. Potwierdź hipoglikemię
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste
4. Odczekaj 10 – 15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk glukagonu i wezwij karetkę pogotowia.

Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego !!!

Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią.

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do w/w objawów dołączą:
1. Ból głowy, ból brzucha
2. Nudności i wymioty
3. Ciężki oddech:

może to świadczyć o rozwoju kwaśnicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

1. Zbadać poziom glukozy
2. Skontaktować się z rodzicami / prawnymi opiekunami lub wezwać pogotowie

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna)
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1 litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna)
3. Kontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii)
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik, czyli co dziecko z cukrzycą zawsze powinno mieć ze sobą w przedszkolu:

1. Pen – „wstrzykiwacz" z insuliną
2. Pompa insulinowa, jeżeli dziecko jest leczone przy pomocy pompy
3. Nakłuwacz z zestawem igieł
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie" zajęć ruchowych w danym dniu
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii
8. Telefon do rodziców /prawnych opiekunów
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Przedszkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w przedszkolu*:*

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie dnia (także w trakcie trwania zajęć)
2. Możliwość podania insuliny
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobistą pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z rodzicami / opiekunami prawnymi dziecka
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania zajęć
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety w razie konieczności w każdym momencie dnia
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego, różnych zajęciach dodatkowych oraz poza przedszkolnych (np. wycieczkach) w obecności rodzica/ opiekuna prawnego.